

Jakim procedurom podlega państwo członkowskie UE na drodze do strefy euro?

Uczestnictwo państwa członkowskiego w III etapie Unii Gospodarczej i Walutowej na prawach państwa z derogacją implikuje, że wejście państwa członkowskiego UE do strefy euro wymaga uchylecia derogacji, czego warunkiem jest wypełnienie kryteriów konwergencji (por. pyt.: Jakie kryteria musi spełnić państwo członkowskie UE chcąc przystąpić do strefy euro?). Na szczególną uwagę zasługują :

- **kryterium kursu walutowego**, które wymaga uczestnictwa w Europejskim Mechanizmie Kursowym (ERM II),
- **kryterium fiskalne**, które wymaga, aby kraj nie był objęty procedurą nadmiernego deficytu (ang. *Excessive Deficit Procedure*, EDP).

Kraj członkowski z derogacją podlega zatem trzem procedurom określonym w *Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* (TFUE):

- procedurze wejścia do ERM II,
- procedurze zakończenia EDP,
- procedurze uchylecia derogacji.

Procedura wejścia do ERM II

Włączenie waluty narodowej do ERM II następuje w następujących etapach:

1. Wysłanie (w trybie poufnym) przez Ministra Finansów i Prezes Banku Centralnego wspólnego wniosku do Przewodniczącego Rady Ecofin¹ o przystąpienie do ERM II, zawierającego proponowany kurs centralny oraz dopuszczalny zakres odchylenia kursu rynkowego od parytetu centralnego;
2. Zwołanie posiedzenia Komitetu ERM II² przez przewodniczącego EFC w celu przedyskutowania wniosku;
3. Przygotowanie decyzji w sprawie włączenia waluty narodowej do ERM II, określającej poziom kursu centralnego i szerokość pasma dopuszczalnych odchylenia kursu rynkowego od kursu centralnego:

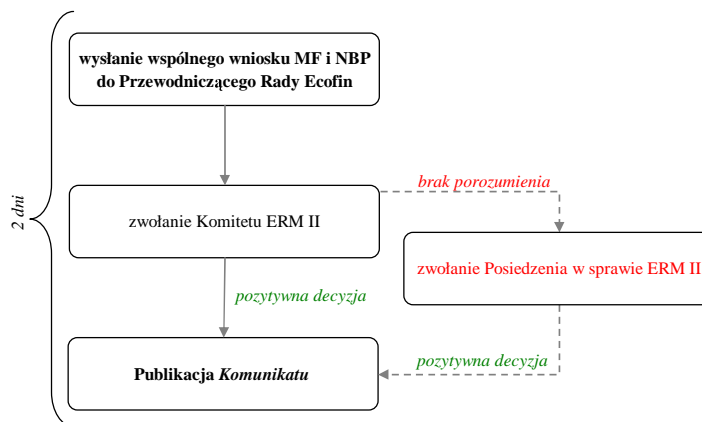
¹Rada ds. Gospodarczych i Finansowych, stanowiąca Radę Unii Europejskiej w składzie ministrów gospodarki i finansów.

²W posiedzeniu Komitetu ERM II uczestniczą: członkowie EFC reprezentujący administrację rządową, członkowie EFC reprezentujący banki centralne państw spoza strefy euro, dwaj przedstawiciele EBC, dwaj przedstawiciele KE, Przewodniczący EFC i Przewodniczący EFC Alternates.

- (a) przez Komitet ERM II - jeśli udało się osiągnąć porozumienie w sprawie poziomu kursu centralnego oraz szerokości pasma dopuszczalnych odchyłeń kursu rynkowego od kursu centralnego,
 - (b) przez uczestników Posiedzenia w sprawie ERMII³ - jeśli w trakcie posiedzenia Komitetu ERM II nie udało się osiągnąć porozumienia w sprawie poziomu kursu centralnego i/lub szerokości pasma dopuszczalnych odchyłeń kursu rynkowego od kursu centralnego;
4. Publikacja *Komunikatu (Communiqué)* – w przypadku uzyskania ww. porozumienia – zawierającego informacje nt.: strony inicjującej procedurę, stron podejmujących decyzję, kursu centralnego⁴ i szerokości dopuszczalnych odchyłeń od kursu centralnego oraz oświadczenie dotyczące polityki gospodarczej.

Należy zwrócić uwagę, że wszystkie etapy procedury, poczynając od wysłania aplikacji do momentu wydania *Komunikatu*, są objęte klauzulą niejawności.

Rysunek 1: Wejście do ERM II – procedura decyzyjna w instytucjach europejskich

Źródło: opracowanie własne.

Procedura zakończenia EDP

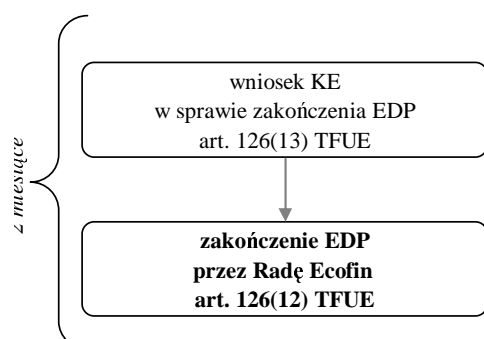
Na mocy art. 126 *Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej* oraz *Protokołu w sprawie procedury dotyczącej nadmiernego deficytu* zakończenie procedury nadmiernego deficytu następuje w omówionych poniżej etapach:

³Posiedzenie obraduje pod przewodnictwem Przewodniczącego Rady Ecofin w składzie ministrów finansów krajów strefy euro, ministrów finansów i prezesów banków centralnych krajów członkowskich spoza strefy euro, Prezesa EBC, dwóch członków Komisji Europejskiej oraz Przewodniczącego i Sekretarza EFC.

⁴W formacie liczba jednostek waluty narodowej za jedno euro, z dokładnością do sześciu cyfr znaczących.

1. Przedłożenie przez państwo członkowskie *Programu konwergencji* lub *Notyfikacji fiskalnej*, wskazującej na wypełnienie fiskalnego kryterium konwergencji;
2. Wniosek KE do Rady Ecofin w sprawie zakończenia EDP;
3. Decyzja Rady Ecofin (podejmowana kwalifikowaną większością głosów) o zakończeniu EDP.

Rysunek 2: Procedura zakończenia EDP

Źródło: opracowanie własne.

Procedura uchylenia derogacji

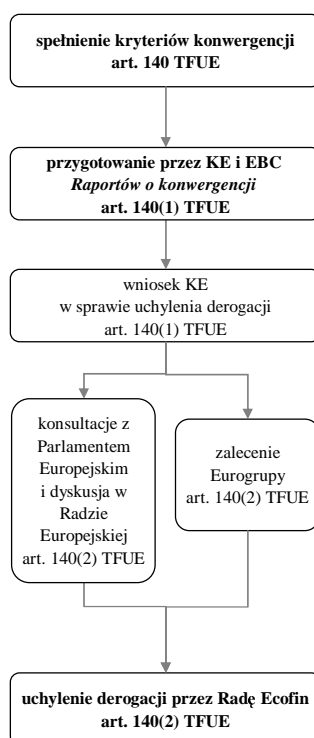
Uchylenie derogacji następuje w następujących etapach:

1. Przygotowanie przez KE i EBC niezależnych *Raportów o konwergencji*:
 - (a) w roku parzystym EBC i KE przygotowują je z własnej inicjatywy (na mocy TFUE),
 - (b) w roku nieparzystym należy przedłożyć wniosek o ich przygotowanie;
2. Przygotowanie przez KE wniosku do Rady Ecofin w sprawie uchylenia derogacji;
3. Konsultacje z:
 - (a) Parlamentem Europejskim,
 - (b) Radą Europejską,

(c) Eurogrupą⁵;

4. Decyzja Rady Ecofin (podejmowana kwalifikowaną większością głosów) w sprawie uchylenia derogacji.

Rysunek 3: Przyjęcie euro w Polsce – procedura decyzyjna w instytucjach europejskich

Źródło: opracowanie własne.

⁵Członkowie Rady reprezentujący państwa członkowskie, których walutą jest euro.